והתניא (א)א הרי שהיו חמריו ופועליו טעונין טהרות אע"פ שהפליג מהן יותר ממיל טהרותיו טהורות ואם אמר להם לכו ואני אבוא אחריכם כיון שנתעלמו עיניו מהן טהרותיו טמאות מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא א"ר יצחק נפחא רישא במטהר חמריו ופועליו לכך אי הכי סיפא נמי אין ע"ה מקפיד על מגע חבירו אי הכי רישא נמי בבא להם דרך עקלתון אי הכי סיפא נמי כיון דאמר להו לכו ואני אבוא אחריכם מיסמך סמכא דעתייהו:

הדרן עלך אין דורשין

חומר בבקדש מבתרומה שמטבילין כלים בתוך כלים לתרומה אבל לא לקדש אחוריים ותוך ובית הצביטה בתרומה אבל לא בקדש הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש לא כמדת הקדש מדת התרומה שבקדש מתיר ומנגב ומטביל ואח"כ קושר ובתרומה קושר ואח"כ מטביל כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה גהכלי מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה הרביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה ובתרומה אם נטמאת אחת מידיו חבירתה טהורה ובקדש מטביל שתיהן שהיד מטמא את חבירתה בקדש אבל לא בתרומה אוכלין אוכלים נגובין בידים מסואבות בתרומה אבל לא בקדש

האונן

חמריו ופועליו. עמי הארץ: **טעונין טהרות.** כגון יין בחביות של חרס והן אין נוגעין בתוכן וכלי חרס אינו מיטמא מגבו: **טהרותיו טהורות.** ואין חוששין שמא נגעו דכיון דלא הודיען שהוא מפליג כל שעתא סברי השתא אתי. אלמא אדם משמר מה שביד חברו: **מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא** לא גרסי' ליה. ומאי גרסי' הכי פירושו ומאי ס"ד אין אדם משמר מה שביד חברו מאי שנא רישא מאי שנא סיפא: **א"ר יצחק במטהר חמריו ופועליו לכך.** לעולם אין אדם משמר מה שביד חברו והני אין צריכין שימור דאי נמי נגעו לא איכפת להו דכשהטבילן לכך עסקינן: **בבא להן דרך עקלתון.** כשיכול לבוא להם פתאום דרך עקלתון שלא יביטו הלכך דחלי מיניה:

הדרן עלך אין דורשין

חומר בקדש מבתרומה כו'. שמטבילים כלי בתוך כלי שניהם (ד) טמאים: **אבל לא לקדש.** בגמרא מפרש טעמא: **אחוריים ותוך ובית הצביטה לתרומה.** כלי הראוי להשתמש בתוכו ומאחוריו ובית צביטתו כל תשמיש ותשמיש שבו חשוב כלי בפני עצמו לענין תרומה שאם נטמא זה לא נטמא זה ובטומאות דרבנן קאמר כדמפרש בגמ': **אבל לא לקדש.** שאם נטמא אחד מהן כולו טמא לקדש: **הנושא את המדרס.** מנעל של זב: **נושא את התרומה.** בחבית (ה) שאינו נוגע באוירה: **אבל לא את הקדש.** בגמרא ג) מפרש טעמא: **לא כמדת הקדש.** בתחילת טבילותיו מדת התרומה: **שבקדש.** אם יש בגד טמא ובא להטבילו אם קשור הוא מתיר את קשרו משום דדמי לחציצה: **ומנגב.** אם לח הוא מנגבו תחלה ואח"כ מטבילו וכל זה משום דדמי לחציצה הוא: **ובתרומה.** אם רצה לקושרו קושר ואח"כ מטביל: **כלים הנגמרים בטהרה.** שגמר בהן מעשהו סמוך לגמרן שראויין לקבל טומאה: **צריכין טבילה לקדש.** ובגמרא ד) מפרש טעמא: **הכלי מצרף את מה שבתוכו.** (ו) אוכלים חתיכות הרבה בכלי אחד ונגע טמא באחד מהן הכלי מצרפן להיות כולן חתיכה אחת ונטמאו כולן: **אבל לא לתרומה.** אלא אותה שנגע בה הויא ראשון והנוגעת בה שניה והנוגעת בשניה שלישית והשאר טהורות: **פסול.** ואינו פוסל עוד אחר: **אם נטמאת אחת מידיו.** בטומאה דרבנן שאינה מטמאה אלא ידים ולא את הגוף: **נגובין.** שהיו נגובין מימיהן שלא הוכשרו לטומאה מעולם: **בידים מסואבות.** שניות לתרומה דכיון דלא הוכשרה לא מיפסלא: **אבל לא לקדש.** בגמ' ה) מפרש טעמא:

האונן

והתניא וכו'. אלמא אדם משמר מה שביד חברו וכפ' במה דע"ז (דף סט.) פרש"י גבי מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא דהא (א) חזי ליה דנגע דקתני טעונין טהרות והני לא בחביות מיירי שהיו סתומות אלא באוכלין מיירי בלא חביות אך קשה להר"ר אלחנן לוקמי בחביות ולא תקשה ליה ועוד דהכא כי אקשי ור"ל שאדם משמר מה שביד חברו היכי מלי משמר ליה כיון דאינו בחביות ותו למה לי נתעלמו עיניו מהם לטמאותם תיפוק ליה שהוא נוגע בהם ועוד אפי' בלא סיפא נמי תיקשי ליה מ"ט דרישא ופי' הר"י דהכא בחביות מיירי ואמנם פתוחות הן דאי סתומות לא יטמאו בהעלמת עין (ב) ועוד לא היה צורך לאוקמי רישא במטהר לכך כיון שלא הודיעו שהוא מפליג ומיהו זה יש לדחות דאגב דמוקי ליה הכא משום שינויא דשני' ליה אוקמ' גם התם בע"ז ופריך מינה מכח הויא דהכא דאי לא תימא הכי אלא אקשי ליה מסברא כי יש לחוש שמא נגעו בהן ברישא א"כ הכא בשמעתין כי פריך מ"ש רישא משום מה שביד חבירו כו' אכתי תיקשי ליה ליחוש שמא יגע בהם אלא ודאי מסברא לא קשיא דלא נגעו דמרתתי כיון שלא הודיעום שהוא מפליג ומיהו הוה מצי לאקשויי ולטעמיך רישא גופא ליחוש שמא נגע וכן בכמה דוכתי ולא פריך ליה:

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא א"ר יצחק רישא במטהר חמריו ופועליו לכך. כך כתוב בספרים ויש פי' כתוב ולא גרסינן ליה אך בפי' שלפני מצאתי כתוב ופירוש לעולם אין אדם משמר מה שביד חבירו וכי תימא מאי שנא רישא במטהר חמריו ופועליו לכך ולפיכך מרתת ובפי' ישנים כתוב וכן פי' מורי דהוי כמו ולטעמיך כלומר אדמוכחת מרישא דאדם משמר תיקשי לסיפא והיינו מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא דאי אדם משמר סיפא אמאי לא אלא במטהר לכך:

בבא להם דרך עקלתון. ואפ"ה בעינן שיטהרם לכך כדי שיהו מרתתים ליגע בו (ג) ואי לאו הכי לא מירתתי הואיל ומוסרין להם הטהרות ומחזיקים עצמם כטהורים ואפי' מזהירין אותן שלא ליגע סברי דלא קפדי אהך אבל בנכרי סגי כדרך עקלתון לחוד דלעולם יודע הוא שמקפיד על מגעו ומרתת:

הדרן עלך אין דורשין

חומר בקדש. י"א מעלות חשיב לרבא ולרבי אילא י' מעלות והיה קשה להר"ר אלחנן ליתני הא דלעיל (דף יח:) נוטלין לידים לחולין ולתרומה ולקדש מטבילין טבל והוחזק לתרומה לא הוחזק לקדש ונראה למורי דלא קא חשיב במתני' אלא היכא דאיכא דררא דטומאה קצת ואפי' בברייתא נמי אבל הך ליכא כלל דררא דטומאה (ז) והכי נמי בפ"ק דנדה (דף ו.) לא חשיב מעת לעת שבנדה משום דליכא דררא דטומאה ובגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש איכא דררא דטומאה אף דאורייתא שמא ישבה עליהן אשתו נדה: **הנושא** את המדרס. מנעל של זב נושא את התרומה (ח) ובלבד שלא יגע בה רק נושא את החבית וכי תניא בתורת כהנים הנושא את המדרס מטמא שנים ופוסל אחד פי' מטמא שנים ופוסל אחד דהוי אב הטומאה ועושה ראשון ושני בחולין ופוסל בתרומה התם בנוגע בה ועל מה שפרש"י נושא מדרס שנושא את התרומה בחבית ואינו נוגע באוירה וקשה לפירושו דחשיב ליה להאי נושא אב הטומאה לטמא כלי כמו זב וא"כ ליטמא האי חבית ותרומה שבתוכו בהיסט מי לא תניא משכב ומושב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שניה הכריע המשכב טימא האוכלין ועוד תניא בת"כ הנוגע במשכבו יכבס בגדיו (ויקרא טו) אין לי אלא בגדים שהוא לבוש בגדים אחרים מנלן ת"ל (ט) בגד בגדיו א"כ מה ת"ל בגדיו לפרט פי' לפרט אדם וכלי חרס אלמא דנושא המדרס לא יטמא כלי אפי' בעת נשאו את המדרס אלא ודאי אפי' יגע באוירה אין לחוש:

לא במדת התרומה מדת הקדש. לפי שמפרש בו הרבה דינים בינייהו נקט האי לישנא: **הכלי** מצרף מה שבתוכו. הקשה הרב רבי אפרים דבפ"ק דחולין (דף כד: ושם) דרשינן מכל אשר בתוכו יטמא לימד על כלי חרס שאפי' מלא חרדל טמא ומנא ליה דטעמא הכי דלמא התם מטעמא דצירוף ותירץ הר"י דלא מצינו צירוף לחולין(ו):

כלים הנגמרים וכו'. אומר הר"ר אלחנן דלהכי נקט נגמרים ולא נעשים משום דאין רגילות לשומרם בטהרה בזמן עשייתן עד עת גומרם לפי שאין מקבלין טומאה עדיין אבל כי נגמרו שמקבלין טומאה נותנין לב (י) להן לשומרם בטהרה:

האונן

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פי"ג מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה ה:

א ב הכל במיי' פי"ב מהל' אבות הטומאות מהלכה א עד הלכה ז ומהל' יא עד הל' טו:

◆

מוסף רש"י

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא. הא קא חזו להו דנגע, דקתני טעונין טהרות, והני לאו חביות נינהו שיהו סתומות (ע"ז סט.). במטהר חמריו. שהטבילן ומגען טהור (שם). על מגע חבירו. הפוגע בו בדרך ולא נטהר לכך (שם). אי הכי רישא נמי. כיון שהפליג איכא למימר הכי (שם). בבא להם דרך עקלתון. כשבעל הבית יכול לבא דרך עקלתון דמירתת השתא אתי (שם).

הדרן עלך אין דורשין

הכלי מצרף מה שבתוכו. עריבה ארוכה ובה אוכלי קודש מכאן ואוכלי קודש מכאן ואין נוגעין זה בזה ונגע טמא באוכלין שבראש אחד ובכלי לא נגע ואוכל אין מטמא כלי אפילו מדרבנן, ואפילו הכי האוכלין שבצד האחר טמאים שהכלי מצרפן (פסחים יט.) לו: שאם נגע טבול יום במקצתו פסל את כולו (מנחות כד.).

◆

רבינו חננאל

ירמיה באומר שמרתיה מדבר המטמאה ולא שמרתיה מדבר הפוסלה וש"מ דאיכא נטירותא לפלגא ואשתייעא מן הסל ומן המגריפה ובמעשה דשתי נשים שארגו בטהרה ואמרו לא היה בלבנו לשמרה וטמאן ר' ישמעאל. פשוטות הן:

הדרן עלך אין דורשין בעריות

חומר בקדש מבתרומה שמטבילין כלים בתוך כלים לתרומה אבל לא

מסורת הש"ס

א) [תוספתא דטהרות פ"ח] ע"ז סט. ע"ש, ב) פסחים יט. [מנחות כד.], ג) [לקמן כג:], ד) [לקמן כג.], ה) [לקמן כד:], ו) [ועי' תוספות חולין כד: ד"ה התורה],

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והתניא וכו' ומאי שנא סיפא דהא קא חזי להו דנגעו דקתני: (ב) באה"ד לא יטמאו בהעלמת עין אלא בכדי שישתום ויסתום ויגוב כדתנן בפ' בתרא דמסכת ע"ז ועוד לא היה צורך לאוקמי בפרק בתרא דמסכת ע"ז רישא במטהר וכו' משום שנויא דשני ליה אין אדם משמר כו' אוקמה גם התם במסכת ע"ז וכו' כי פריך מ"ש רישא משום אין אדם משמר מה שביד חבירו כו' בלאו הכי תיקשי ליה ליחוש שמא יגעו בהם וכו' שמא נגעו וכן: (ג) ד"ה בבא וכו' דאי לאו הכי: (ד) רש"י ד"ה חומר וכו' שניהם טמאין. נ"ב עי' בדף כ"ב במ"ש התוס' בד"ה מאי איכא: (ה) ד"ה נושא את התרומה בחבית של חרס שאינו נוגע: (ו) ד"ה הכלי מצרף את מה שבתוכו החתיכות אוכלין הרבה: (ז) תוס' ד"ה חומר וכו' ליכא כלל דררא דטומאה והכי נמי לא חשיב מעת לעת שבנדה משום דליכא דררא דטומאה כלל כדאמרינן בפרק קמא דנדה ובגדי אוכלי תרומה: (ח) ד"ה הנושא וכו' את התרומה בכלי חרס ובלבד שלא יגע בה וכו' את התרומה בחבית של חרס ואינו נוגע באוירה קשה לפירושו דכיון דחשיב ליה וכו' לטמא כלי חרס כמו זב אם כן: (ט) באה"ד בגדים אחרים מנלן תלמוד לומר טמא אם כן מה ת"ל בגדיו פרט לאדם וכלי וכו' לא יטמא כלי חרס אפילו בכ"ל ותיבת לפרט פי' נמחק: (י) ד"ה כלים וכו' נותנין לב עליהן לשומרן: